

KARMA

Mart 2026

EDITÖRDEN

Rumeyza Sözer

Sevgili Dergi Karma okurları, bizler bu ayın temasını “birlikte var olmak” olarak düşündük. Çünkü Mart; kalabalık sofraları, ortak duaları, eski gelenekleri ve sessiz dostlukları aynı anda içinde taşır.

Kalabalık aileler... Gürültülü sofralar, üst üste konuşmalar, paylaşılan çaylar ve hiç bitmeyen hikâyeler. Bazen yorucu, bazen kaotik ama her zaman bir aidiyet duygusu barındıran o evler. Bu sayıda kalabalık aile kavramını; dayanışma, kuşak çatışması, sevgi ve sabır üzerinden ele aldık. Çünkü insan en çok kalabalığın içinde kendini tanır; yerini, sınırını ve sesini orada keşfeder.

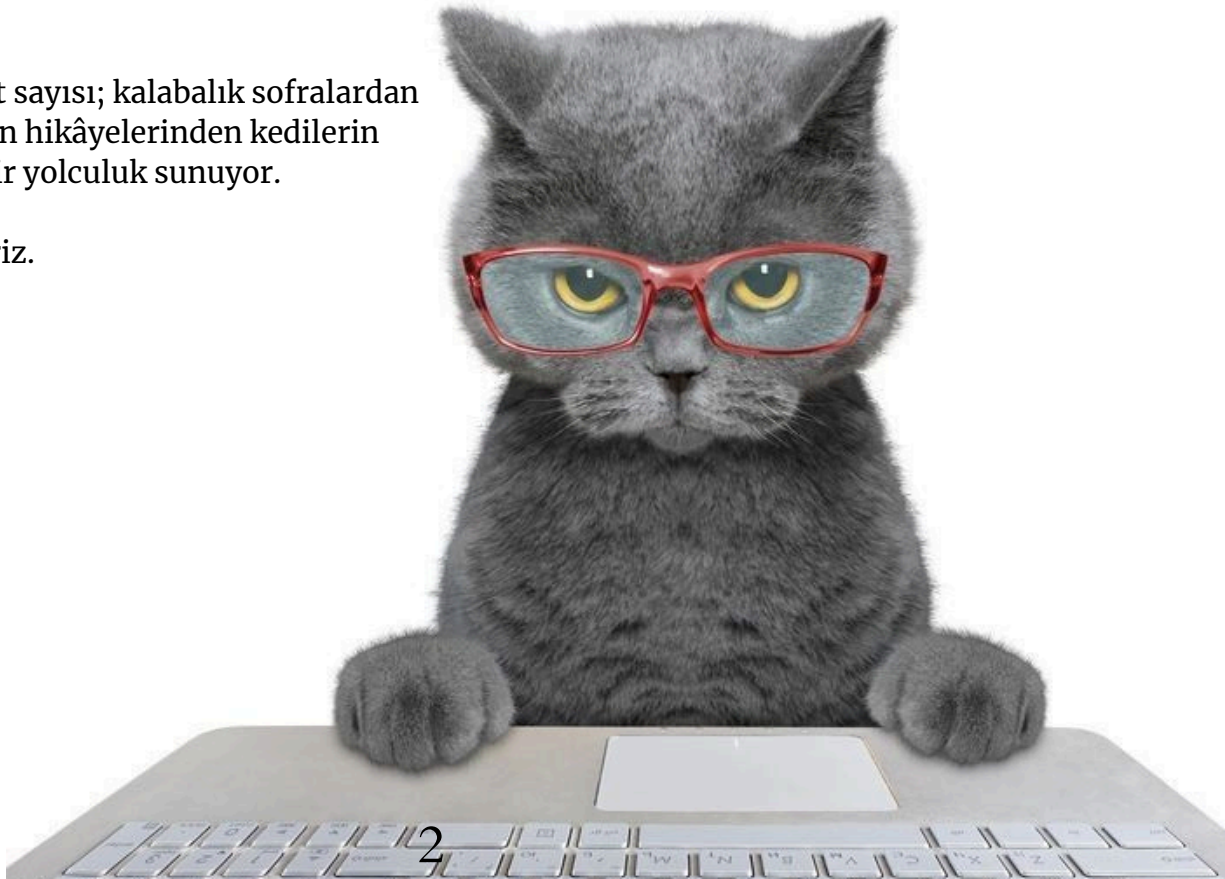
Bu ay aynı zamanda Ramazan. Oruçla birlikte yavaşlayan zaman, akşam ezanını bekleyen sofralar ve paylaşılan lokmalar... Ramazan, sadece aç kalmak değil; fazlalıklardan arınmak, kalabalık sofralarda şükretmeyi öğrenmek demek. Bu sayıda Ramazan'ın ruhunu; kadın emeği, mutfak kültürü ve manevi arınma üzerinden inceledik.

Baharın habercisi Nevruz ise toprağın yeniden doğuşunu simgeliyor. Ateşten atlamak, dilek tutmak, toprağa umut ekmek... Nevruz'un tarihsel ve kültürel izlerini, Anadolu'dan Orta Asya'ya uzanan yolculuğuyla ele aldık.

Mart sayımızda kadınlara ve kedilere de özel bir yer ayırdık. Tarih boyunca hem kutsanmış hem ötekileştirilmiş iki varlık... Belki de ikisinin ortak noktası, kendi alanlarını sessizce ama kararlılıkla korumalarıdır.

Dergi Karma'nın Mart sayısı; kalabalık sofralardan bahar ateşlerine, kadın hikâyelerinden kedilerin sessizliğine uzanan bir yolculuk sunuyor.

Keyifli okumalar dileriz.

İçindekiler

05.Little Miss Sunshine

06.Yatağımızın Altındaki Canavardan Bizi
Koruyan Peluşlar

07.Biraz Nefes Alabilir Miyiz? Ataerkil Düzenin
Kadın Bedenindeki Estetik Kuşatması

09.Gönül Sofrasında Ramazan

10.Bir Kedi Gibi

11.Nevruz

13.Başkalarının Manzarasında Yaşamak-
Kalabalık Ailelerde Yaşayan Kızlar

14.Saçlarımı Kestiğim Makas

15.Sanat Nedir? Ne Değildir?

16.Frankenstein Film Analizi

18.8 Mart Dünya Kadınlar Günü

19.Ramazan Akşamlarının Huzuru

20.Tiyatro Günü

21.Yalnız Güneş

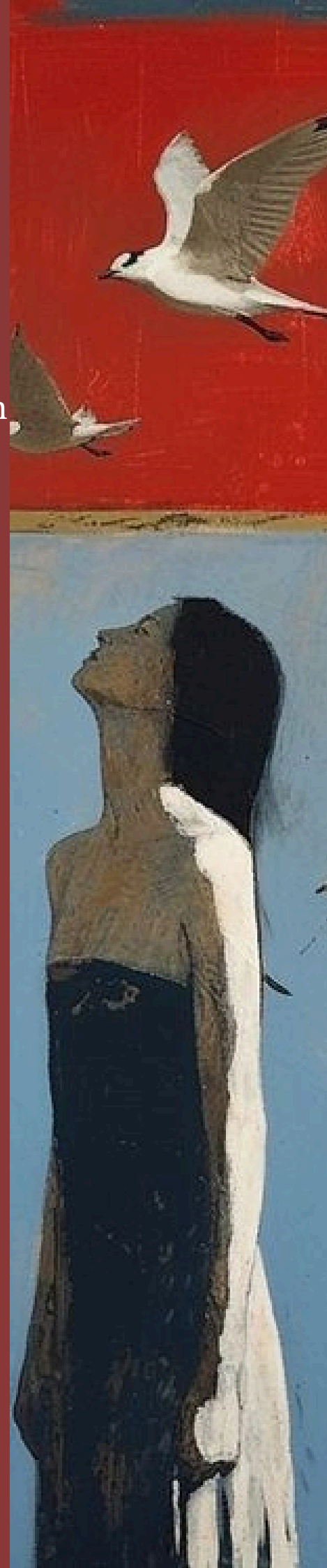
22.Küçüklüğüme Mektup

23.Balıklı Göl

24.Öykünün İnce Sesi:Tomris Uyar

25.Ayraçlar

26.Kaynakça

Künye

Editör \ Genel Yayın Yönetmeni

Rumeysa Sözer

Kapak Tasarımı

Pınar Tokpınar

Yazarlar

Defne Ufuklar

Lost

İklim Taşkeser

Calypso

Evin Aktaş

İlaydanur Kurtak

Sena

Ceylin Gümüşçü

Azelya Doğan

Meryem Erkaya

Sude

Phoberd

Pınar Tokpınar

İrem Korkmaz

Çizerler

Hayrunnisa Karakum

Selin Önen

Alya

Grafik Tasarım

Dicle Ç.

Ada Kalkandelen

Ceylin Gümüşçü

LITTLE MISS SUNSHINE

Little Miss Sunshine filmini az önce bitirdim. Ekibimizin yazarlarından biri olan Defne kesinlikle izlemem gerektiğini söylemişti. Ben de şimdi sizlere söylüyorum, kesinlikle izlemelisiniz.

Dwayne karakterinde kendimi bulduğumu söyleyebilirim. Olive ise tıpkı küçüklüğümdeki ben gibiydi. Dwayne'de şimdiki halimi, Olive'de ise geçmişimi gördüm. Bu yüzden özellikle bu iki karakteri film boyunca daha dikkatli gözlemledim. Dwayne'in sessizliği, dünyaya karşı koyduğu o mesafe bana çok tanıdık geldi hatta kardeşine "Hadi annene sarıl," demişti. Kendisi sarılamıyor, yapamıyordu. Olive'in saf hali ise zamanla kaybettiğimiz bir şeyi hatırlattı bana. Frank karakterinin hayatı ise canımı acıttı çünkü dışarıdan güçlü görünen birinin iç dünyasında nasıl paramparça olabileceğini görmek kolay değil. Olive'in güzellik takıntısı da çok düşündürücüydü. Bir sahnede babası ona "dondurma çok yememelisin," ve Olive ister istemez bunu kafasına takıyor hatta ikna olmak için California güzeli seçilen kadına dondurma yiyip yemediğini soruyor.

Bu sahneler küçük bir çocuğun kendini, bedensel algısını ve başkalarının beklentilerini ne kadar erken sorgulamaya başladığını çok açık bir şekilde gösterdi bana. Sahneye çıkarken babası ve abisi onun çıkmasını istemiyordu ama annesi her şeye rağmen istiyordu. Olive sahnedeysen gülüyor, neşeli görünüyordu ama içinde farklı bir şey vardı bence. Bir hüznün ya da bir endişe. Ailesinin sahneye çıkıp ona eşlik etmesi ise gerçekten duygulandırıcıydı. "Kötüysek hep beraber kötü olalım" diyorlardı sanki.

Olive ve Dwayne'in babasının film boyunca sık sık söylediği "İki çeşit insan vardır; kazananlar ve kaybedenler" cümlesi beni en çok düşündüren şey oldu. Film sanki bu cümleyi tekrar ettikçe, onun ne kadar yapay ve sınırlayıcı olduğunu da hissettiriyor. Kim kaybeden gerçekten? Hedefine ulaşamayan mı? Yoksa kendisi olmaktan vazgeçen mi? Film bu sorulara net cevaplar vermiyor ama düşünmeye zorluyor.

Filmi açtığımda çok şaşırdım, tüylerim diken diken oldu çünkü daha önce dinlediğim bir şarkının bu filmde olduğunu fark etmek benim için güzel bir tesadüftü. Film ile aramda önceden kurulmuş gizli bir bağ varmış gibi hissettirdi.

Neşeli görünen ama derinliği olan, güldürürken içten içe acıtan bir hayatı anlatıyor bu film. Evet, tam olarak bu. Filmi izlediğinizde beni daha iyi anlayacaksınız.

Lost

Yatağımızın Altındaki Canavardan Bizi Koruyan Peluşlar

Açık mavi tüyleri, pembe burnu, belirli bölgelerinde beyaz yıldızları olan bir peluşu vardı Doğa'nın. Gözleri zeytin büyüklüğünde ve siyah, patilerinin ortası beyaz, avuçlarıysa açık tonda bir griydi. Mavinin çeşitli tonlarına bürünmüş, beyaz benekli çarşafının üstünde, elindeki mor fincana sıcak çayı koymakla meşguldü, Doğa. Yavaş yavaş ve usulca mor fincana çayı koyuyor ve Bonbon'un beğenip beğenmeyeceğini merak ediyordu.

Bonbon sakince bardağı kavradı, çayı içti. Patilerinin sevimli olması Doğa'nın hoşuna gidiyordu, o an buğday teninde gamzeleri belirene kadar gülümsedi. Bonbon'un içi pamuktan olduğu için her yeri sararmaya ve ıslanmaya başlıyordu fakat umurunda değildi. Doğa ise yeşil gözlerini dört açmış, Bonbon'un ne diyeceğini, beğenip beğenmeyeceğini dile getirmesini bekliyordu. Bonbon küçük gri avuçlarıyla Doğa'yı alkışladı. Doğa ise beğendiğini anladı ve mutluluktan bir hâl oldu. Sarı fırırlı eteğiyle kendince uydurduğu bir çeşit dansı canlandırdı fakat heyecanı kısa sürdü; mutluluğu havada asılı kaldı.

Annesi, ayıcığı ve çarşafı batırdığı için onu bir güzel patakladı. Aynı zamanda artık bu saçmalıkların bitmesi için Tanrı'ya bir çeşit dua etti. Kızının ayıcıkla konuşması, ona sürekli bir şeyler yedirip içirmesi hatta nasıl lavaboya gideceğini bile alıştırmaya çalışması pek de normal gelmiyordu. Doğa'nın sürekli Bonbon'un gerçek olduğunu dile getirmeside hiç normal değildi. Annesi lanet okuyarak odadan çıktı. Doğa ise "Bonbon, aldırma" diye söylendi. Birkaç dakika içinde annesi tekrar odaya geldi, bir hışımla peluşu kaptı ve aldığı gibi kirli çamaşırlarla birlikte makinede yıkamaya hazırladı. Ne olduğunu tam olarak kavrayamayan Doğa ise annesine Bonbon'u eliyle yıkayacağını, onun bu şekilde canının yanacağını dile getiriyordu fakat nafile. Yanakları al al, yeşil gözleri kızarmış, burnu yanmış olsa bile annesi makineyi durdurmuyordu. Makinenin önündeki kahverengi paspasın üzerinde ağlayarak uyuyakalan Doğa, annesinin onu dürtmesiyle uyandı.

Makineden çıktığı gibi kurutmak için Bonbon'u kucağına alan Doğa bir şey fark ediyordu: mavi peluşun çoğu yeri yırtılmıştı. Gözleri dolan Doğa, ağlamamak için kendini zor tutuyordu çünkü Bonbon'un bunu görmesini istemiyordu. "Kötü hissediyor musun?" diye sormak için yelteniyor fakat ardından belki de bir şey hissetmediğini düşünüyordu. "Baksana, iki üç dikişin açılmış Bonbon, hadi gel bunları düzeltelim," diyerek Bonbon'un kalbini yumuşatıyordu.

Bonbon zeytin gözleriyle Doğa'ya bakarken Doğa, renkli kalemlerin arasında duran kırmızı kaplama yapıştırıcıyla yırtık yerleri onarmaya çalışıyordu. Bonbon'un yanakları mutluluktan pembeye çalarken Doğa ona öpücükler konduruyordu. Vakit akşamüstü olmuştu. Güneş sarı ışınlarını tül perdenin arkasından odaya sızdırırken yağmur çiselemeye başlamıştı. Tüyleri kurumuş fakat dağınık bir hâl alan peluş, ağır bir şekilde resim çizen Doğa'nın koluna dokunuyordu. Uykulu siyah gözleriyle Doğa ise peluşu kucağına alıp göğsüne bastırıyordu. Annesinin onu asla anlamayacağını biliyor ve bu bilindik duygu ile daha da sarılıyordu peluşuna.

...

Biliyor musun Doğa'nın onunla eğlenecek bir oyuncak arkadaşı yoktu; onunla ilgilenen bir ebeveyne de sahip değildi. Doğa da içimizden biriydi. Çoğu zaman bizi kötülüklerden koruduğuna inandığımız peluşlara, yatakta bir anne edasıyla sarılır, hiç bırakmayacak gibi kollarımıza dolardık. Yatağımızın altındaki canavar bize ulaşamazdı, dargınken hayata peluşlarımızla tutunurduk. Dışarıda yanımıza taşıdığımızda ne kadar üşürsek üşüyelim, montumuzunun bir kenarında onlara da yer vardı.

Çoğu zaman ebeveynlerimize absürt gelsede peluşlar bizim için bir pamuk torbasından ibaret değildi; aksine tam bir dosttu. Çocukluğu geride bırakana kadar yanımızda olan bir koruyucu, savaşçı, arkadaş, ebeveyndi. Eksik olduğumuz her şey için bir bütündü...

BİRAZ NEFES ALABİLİR MİYİZ?

Ataerkil Düzenin Kadın Bedenindeki Estetik Kuşatması

Işıklar söndüğünde, tezahüratlar dağıldığında ve o beyaz elbise rüzgârını kaybettiğinde geriye yalnızca bir kadın kalır. Dünyanın “en güzel” ilan ettiği bir beden içinde sıkışmış bir insan. Alkışların arasından sıyrılan o sessizlikte, güzellik bir taç değil; taşınması zor bir yük hâline gelir. Çünkü ataerkil düzen için kadın bedeni, hayran olunacak bir varlık değil, biçim verilecek bir projedir.

Ve biz, o projenin altında ezilen ruhlar olarak soruyoruz: Sahiden, biraz nefes alabilir miyiz?

İnsanın varoluşundan beri kadının üzerinden kurulan bütün beden algıları ve dayatmaları yüzyıllar geçse bile değişmiyordu, tarihin akışını değiştiren yüzbinlerce sayısız olaylar sonrasında bile halen aynı seyrinde devam ediyordu. Antik dönemden, modern çağa kadar kadının bedeni bir çok sıfatla anıldı. Beden, kadının kendisine ait bir alan olmaktan çok, toplumun üzerinde söz söylediği bir zemine dönüştü. Bu atfedilen sıfatlar masum bir yapı taşıymıyordu sanıldığı gibi aksine başkalarının güzellik algısıyla sizleri en baştan biçimlendirmeye çalışıp aynı bir oyun hamuru misali yoğuruyordu. Bu 'oyun hamurunu' yoğuran elin tek bir sahibi var: Male Gaze, yani o her şeyi denetleyen 'erkek bakışı'. Biz kadınlar, aynaya baktığımızda aslında kendi gözlerimizi kullanmıyoruz. Toplumun bize ödünç verdiği —daha doğrusu zorla taktırdığı— bir gözlükle kendimizi aynı bir yabancı gibi izliyor ve gün geçtikçe kendimize ait olduğunu düşündüğümüz bedenimize yani evimize yabancılaşıyoruz. 'Yeterince beyaz mıyım?', 'Bacaklarım bir heykel kadar pürüzsüz mü?', 'Yüzümdeki o yaşanmışlık çizgileri var mı?' Fazla mı makyaj yaptım ya da az?' ve dahası...

Ardı arkasını kesilmeyen yüzlerce düşünce...

Ataerkil düzenin bizden beklediği, yaşayan bir organizmaya sahip olmamız değil; toz tutmayan, nefes almayan bir porselen bebek sessizliğinde kalmamız. Bugün 'ideal' olarak pazarlanan o tüysüz, lekesiz ve hatta gözeneksiz ‘mükemmel beden’ algısı, aslında doğaya ve kadına açılmış bir savaştır.

Bize 'hijyen' ya da 'estetik' kılıfıyla sunulan o tüysüz, 'ideal' kıvrımlara hapsedilmiş ya da dolgun formlarla standardize edilmiş beden zorunluluğu; aslında bizi insan kılan, yaşandığımızı kanıtlayan ne varsa ondan arındırılmamız gerektiğini haykırıyor. Bir kadının tenindeki doğal çizgilerden, tüylerinden ya da teninin gerçek renginden utanması isteniyor; çünkü ancak kendi bedenine yabancılaşan ve utanan bir kadın, bu bitmek bilmeyen 'mükemmellik' oyununa mahkûm edilebilir” ve aynı şekilde erkeklerin zevklerine göre şekillendirilebilir bir hale getirilir. Kadın bedenine bir yüzyıl boyunca en çok zarar veren”modanın kurtarıcısı, kadınların gözdesi” olarak sunulan korselerden bahsetmemek ayıp olur. Victorian döneminden beri hayatımızda olan korseler yalnızca bir giyim tercihi değildi;bedenin doğallığını bastırma ve onu “ideal” forma zorla uydurma pratiği idi. Nefes almayı zorlaştıran, iç organları yer değiştiren bu dar kalıp; aslında kadının toplum içinde kapladığı alanı da gün geçtikçe daraltıyordu. Bugün fiziksel korseler yerini estetik operasyonlara, filtrele ve “kusursuz beden” algoritmalarına bırakmış olabilir ancak mantık hiç değişmedi: Kadın hâlâ sığdırılmaya çalışılıyor. Aynanın karşısında sadece makyaj yapmak ya da saç taramak gibi görünen o "onarım süreci" sadece bir zevkten öte; topluma ödediğimiz bir 'güzellik vergisi'. Bir erkeğin sadece yüzünü yıkayıp çıktığı o kapıdan, biz kadınlar saatler süren bir 'onarım' sürecinden sonra geçebiliyoruz.

Neden? Çünkü bakımsız olmakla, yorgun görünmekle, hatta sadece 'normal' olmakla suçlanabiliyoruz. Sosyal medyanın o acımasız ışığı altında, her gözenek bir kusur, her doğal kıvrım bir yenilgi gibi sunuluyor. Kendi kendimize soralım:

En son ne zaman kendinizi gerçekten özgür ve rahat hissettiğinizi düşünelim Ya da ne zaman bir ortamda 'nasıl görüldüğümüzü' düşünmeden, sadece 'ne hissettiğimize' odaklandığımız anı hatırlatılayalım. Dişleriniz ya da yüzünüzün nasıl durduğunu düşünmeden kahkaha attığınızı? Ataerkil düzen, bizden bedenimizin yanında neşemizi de alıyor. Çünkü sürekli kendini denetleyen bir zihin, özgürce gülemez. Sürekli 'izlendiğini' bilen bir beden, rahatça hareket edemez.

Direnış: Kendi Evine Geri Dönmek

Peki, bu görünmez kelepçeleri kırmanın yolu nereden geçiyor? Belki de ilk adım, aynadaki o yabancıya "merhaba" demekle başlıyor. Bize dayatılan o kusursuzluk illüzyonunun, aslında devasa bir endüstriyi besleyen yakıttan başka bir şey olmadığını fark ettiğimizde, ocağın altını kapatma sırası bize geliyor. Çünkü her çatlak, her leke ve her çizgi; hayatta kalmış olmanın, gülmüş olmanın, büyümenin ve en önemlisi var olmanın onur madalyasıdır. Bedenimiz bir sergi salonu değil, bir deneyim alanıdır.

Yıllarca bize öğretilen "bakılmak için var olma" halini reddedip, "hissetmek için var olma" haline geçmek, ataerkil düzene verilecek en estetik cevaptır. Koşarken sallanan bacaklarımızın bizi gitmek istediğimiz yere götürmesi, pürüzsüz görünmesinden çok daha hayatidir. Yemek yerken katlanan karnımız, o yemeğin tadını alabilmemiz için oradadır; bir moda dergisinin kapağını süslemek için değil.

Filtresiz Bir Gelecek Mümkün mü?

Dijital korselerin, yani filtrelerin ve algoritmaların bizi nefessiz bıraktığı bu yeni çağda, "hayır" diyebilmek devrimci bir eylemdir. "Ben bu haliyle de yeterliyim" cümlesi, milyarlarca dolarlık kozmetik ve estetik sektörünün temellerini sarsacak kadar güçlü bir sarsıntıdır. Kendi doğallığımızı bir "bakımsızlık" olarak değil, bir özgürlük olarak tanımladığımızda, o görünmez gözlükleri de gözümüzden çıkarıp atmış olacağız. Artık başkalarının bakış açısıyla kendi evimizi dekore etmeyi bırakmalıyız. Çünkü bir ev, içinde başkaları hayran kalsın diye dizayn edilmedi, içinde yaşayan huzur bulsun diye yaratıldı.

Sonuç: Derin Bir Nefes

Yazının başında sorduğumuz o soruya geri dönelim: Sahiden, biraz nefes alabilir miyiz?

Evet, alabiliriz. O dar korseleri, zihinsel filtreleri ve başkalarının takdirine endeksli güzellik algılarını kapının eşiğinde bıraktığımızda ciğerlerimize dolan o hava, bize ait olan gerçek hayattır. Kendi bedenimizle barışmak, onu bir savaş alanı olmaktan çıkarıp bir sığınak haline getirmek bizim elimizde.

Işıklar kapandığında geriye kalan o kadın; sadece güzel olduğu için değil, sadece "olduğu" için değerlidir. Ve o kadın, artık derin bir nefes almayı fazlasıyla hak ediyor

Azelya Doğan

GÖNÜL SOFRASINDA RAMAZAN

Ramazan ayının yirmi ikinci günüydü. Gökyüzü yavaş yavaş kızıla boyanırken, Ela'nın evinde her günküden daha farklı bir telaş hakimdi. Bugün mutfak sadece yemek kokmuyor, adeta bir sevgi atölyesi gibi çalışıyordu. Ela'nın annesi ve anneannesi, mutfakta hummalı bir çalışma içindeydi. Fırından yükselen taze pide kokusu, süzme mercimek çorbasının buharı ve o meşhur zeytinyağlı sarmaların dizilişi...

Ela, mutfak masasının bir kenarında annesine yardım ederken bir yandan da saate bakıyordu. Ezanın okunmasına daha iki saat vardı ve susuzluk kendini iyice hissettirmeye başlamıştı. "Sabır kızım," dedi anneannesi, Ela'nın halini görünce. "Sabrın sonu selamet, iftarın tadı ise başkadır."

Tam o sırada kapı çalındı. Ela, "Bu saatte kim gelir ki?" diyerek kapıya koştu. Kapıyı açtığında gözlerine inanamadı. Karşısında, babasının yıllardır görmediği çocukluk arkadaşı Selim Amca ve ailesi duruyordu! Ama asıl sürpriz, Selim Amca'nın arkasından mahcup bir gülümsemeyle başını uzatan kişiydi: Ela'nın geçen yazdan beri çok özlediği arkadaşı Defne! "Hayırlı Ramazanlar! İftara bir kap yemeğiniz, bir de yeriniz var mı?" dedi Selim Amca gülerken.

Evin içindeki o yorgun sessizlik bir anda yerini neşeli bir kargaşaya bıraktı. Babası, Selim Amca'ya sarılırken gözleri parlıyordu. Ela ve Defne ise birbirlerine sarılıp zıplamaya başladılar. Hemen mutfaka ek tabaklar çıkarıldı, sandalyeler sıklaştırıldı. O zaten bereketli olan sofraya, şimdi gönül birliğiyle daha da genişlemişti.

Vakit yaklaştıkça sofradaki fısıldaşmalar azaldı. Herkes yerini almış, bardaklardaki sulara, tabaklardaki hurmalara bakarak o kutlu sesi bekliyordu. Defne ve Ela yan yana oturmuş, birbirlerinin elini tutuyorlardı. Susuzluk ve açlık artık yerini büyük bir manevi bekleyişe bırakmıştı. Ve sonunda... Minareden yükselen o ilahi ses duyuldu: "Allahuekber, Allahuekber..."

Derin bir nefes alındı. Ahmet Dede, masanın başköşesinde ellerini açtı: "Allah'ım, senin rızan için oruç tuttuk, senin rızkınla iftar ediyoruz. Hamdolsun bu sofrayı kurdurana, hamdolsun bizi kavuşturana..." Herkes amin dedikten sonra ilk yudum sular içildi. O anki ferahlık, dünyadaki hiçbir içekte yoktu.

Yemekler yendikten, o ilk açlık yatıştıktan sonra Ahmet Dede çay bardağına kaşığıyla vurdu. Herkes sustu. Dede, masadaki herkese ama en çok da gençlere bakarak konuşmaya başladı:

"Bakın evlatlarım," dedi sesi huzur vererek. "Bugün burada sadece karnımızı doyurmadık. Biz bugün 'beklemeyi' ve 'paylaşmayı' bir kez daha hatırladık. Ramazan, insanın kendi içine yaptığı bir yolculuktur. Selim evladım ve ailesinin bu akşam bu kapıdan girmesi, bu sofranın rızkıdır. Unutmayın; açlık geçer, susuzluk geçer ama şu sofrada kurulan gönül köprüleri bir ömür baki kalır. Oruç sadece mideye değil, dile, ele ve gönle tutturulursa gerçek bir bayram olur."

...

İftardan sonra çaylar demlendi, Selim Amca'nın getirdiği güllaçlar tabaklara pay edildi. Çocuklar bir kenarda oyun oynarken, büyükler eski Ramazan anılarını tazelediler. Ela, pencereden dışarıdaki mahyaya baktı; üzerinde "Hoş Geldin Ya Şehr-i Ramazan" yazıyordu.

O akşam Ela şunu anladı: İftar sofrası sadece yemek yemek için değil, insanları birbirine kalpten bağlamak için kuruluyordu. Arkadaşı Defne'ye döndü ve gülmüsed: "İyi ki geldiniz, orucun en güzel ödülü bu akşam siz oldunuz."

Bir kedi gibi

Mart ayı yeryüzüne bir kedi olarak indirilir.
Ne tamamen evcil,
Ne tamamen yabani.

Rüzgâr biraz tüy,
Güneş biraz göz olur martta.
Çatılarda dolaşan her kedi,
İnsan kalbinin tereddüdünü taşımakta

Bir şarkı yükselir şehirden
Kalben'in iç titreten o sesi,
Özellikle Kedi
Öyle çok seviyorum ki seni kedi
Yeryüzüne bırakılmış küçük bir sır gibidirli

İnsan sever,
Ama zincirlemek ister.
İnsan yaklaşır,
Ama korkuyu da yanında taşır.

Oysa martın kedisi
Ne kalmaya yemin eder
Ne gitmeye.
Çünkü özgürlük,
Yukarıdan bakıldığında
En temiz sevme biçimidir.

Bazı kalpler
Okşandıkça açılır.
Bazıları ise
Fazla tutulunca susar.

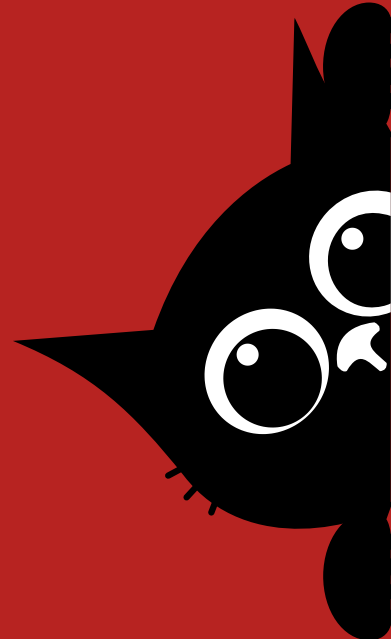
Gökyüzü bilir:
Sevgi zorlandığında değil,
Seçildiğinde gerçektir.

Mart bu yüzden kararsız değildir.
Sadece insanlara
“yanında kalanın değerini”
Ve
“gidenin de bir iradesi olduğunu”
Hatırlatandır

Her kedi,
Her rüzgâr,
Her yarım kalan şarkı
Aynı cümleyi fısıldar:

Mart bir kedi gibidir.

Yazar, Pınar Tokpınar
Çizer, Selin Önen

Nevruz

Nevruz, 21 Mart tarihinde kutlanan bir Türk bahar bayramıdır. Aynı zamanda Irak, Afganistan gibi kültürlerde de kutlanılır. Kökenleri pagan bayramı Ostara'ya dayanır. Bu bayramda havaların ısınması, cemrenin düşmüş olmasına şükredilir. Nevruz günü aynı zamanda ekinoks günüdür. Bu yüzden bu bayram yaz ve kış, aydınlık ve karanlık arasında ki dengeyi temsil eder.

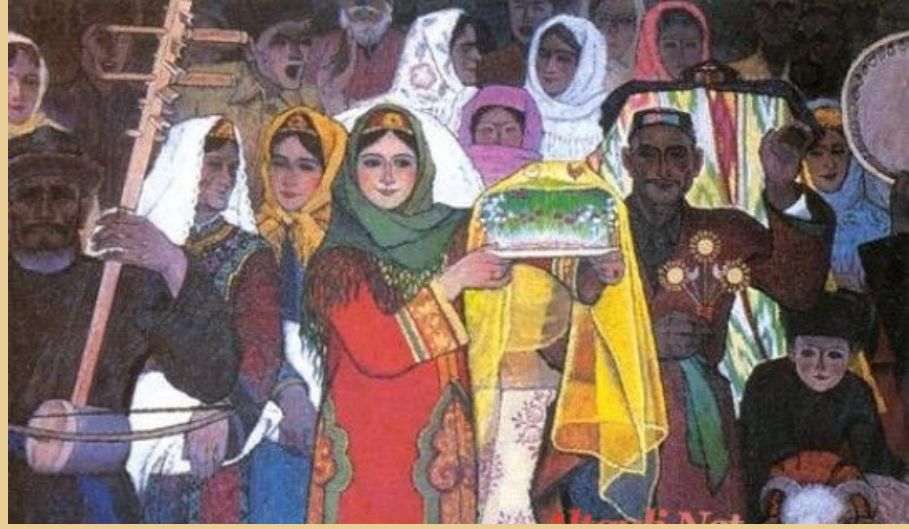
Eski inançlara göre, Nevruz gününde Tanrıça artık olgunlaşmıştır ve Tanrı ile birlikte olmaya hazırdır. Tohumlar toprağa düşmüş, kelebekler kozalarından çıkmaya başlamıştır. Güneşin tekrar gün yüzüne çıkması ve doğanın uyanması ile birlikte, karanlık ve soğuk zamanlar biter ve her canlıya taze başlangıçlar için fırsat çıkar. Bu da Nevruz'un (ya da Ostara'nın) temsil ettiği başka bir şey, yenilikler, gençlik, güzellik, bereket... Aynı zamanda baharın gelişi güneşin daha fazla görünmesi, doğa ve insanların eril tarafının ortaya çıkması ile alakalıdır. Kişilerin "eril" tarafı genelde mantığı ile hareket eden, ilk adımları atan, hırslı ve tutkulu olandır. Artık herkes için yoğun günler başlar. Arılar çalışır, çiçekler açar, meyveler olgunlaşır ve bu insanlar için de yoğunluk anlamına gelebilir çünkü vakti geldiği zaman, arının yaptığı baldan, açan çiçeklerden, olgunlaşan sebzelerden biz yararlanacağız. Bu da onlara iyi bakmak ve Tabiat Ana'yı fazlasını vermeye teşvik etmek için şükretmeyi gerektirir.

Nevruz Nasıl Kutlanır?

Nevruz'un eski önemi ve anlamı şimdikinden çok daha farklıdır. Şuan ki Türkler için sadece kültürel bir şölen olsa da, eskiden Nevruz eğlenmek için değil, vakti geldiğinde herkesin sebzesi meyvesi olsun diye kutlanırdı. Doğa ile barışık olmak ve Tabiat Ana'nın mallarından utanmadan, çekinmeden yararlanabilmek için şükretmek ve onun güzelliğini onurlandırmak gerekirdi. Bu yüzden kutlamalar ve ritüeller çok önemliydi, Nevruz çok önemliydi. İnanca göre iyi bir bahar geçirmek isteyen her kimse, bu bayramı kutlamak zorundaydı.

Nevruz, baharın gelişiyle güneşin ortaya çıkışını, cemrenin düşmüş olmasını kutlamak olduğu için, genelde ateş ile ilgili kutlamalar yapılır. Ateşin etrafında dans edilir, üstünden atlanır, renkli giysiler giyilir ve uçurtmalar uçurulur. Bazı kültürlerde Nevruz yılın başlangıcı olarak kabul edilir ve yılın geri kalanı için ilk günün güzel olması gerektiğine inanılır. Bu yüzden harika vakit geçirilir ve bol bol eğlenilir.

Genel olarak Nevruz gününün ritüelleri bunlar olsa bile, kutlama için bunların hiçbiri yapılmak zorunda değildir. Nevruz her ne kadar milli bir bayram olsa da, dini ve manevi değeri de vardır. Bu bayram sonuç olarak bizim kültürümüzün harika bir parçası ve Türk milletinin düşünce yapısının yansımasıdır. İsteyen bu bayramda ateşten atlar, isteyen dua eder ya da kendi ibadetlerini yapar. Günün havası ve anlamı yüreğimizde taşındıkça, Nevruz bayramının güzelliği ve bereketi yayıldıkça yapılan kutlamanın nasıl veya kimle yapıldığının hiç önemi yok.

Şahsen Nevruz en sevdiğim bayramlardan biri. Şimdi çoğu kişi bayramın asıl anlamını bilmiyor, "baharın gelişi" diye geçiyor, eğlence bahanesi olduğu için kutluyor bu bayramı. Ancak ben Nevruz'un anlamının bundan çok daha değerli olduğunu ve öylesine değil, niyetle kutlanması gerektiğini düşünüyorum. Bu düşüncemin sebebi sadece bayramın kültürel anlamından değil, manevi anlamından da kaynaklanıyor. Ne olmuş yani atalarımız binlerce yıl önce bu bayramı kutlamışsa? Onlar niyetle, inançla kutluyorlardı bu günü. Sadece eğlenmiyorlar, yapmaları gerekenin bu olduğuna inanarak ve şimdi ki eylemlerinin geleceğe katkısını düşünerek eğleniyorlardı. Ne kadar az ve tartışılır olsa da inancın getirdiği bir sorumluluk hissi vardı. Nevruz sadece bir kutlama değil, gelecek yılın her açıdan bereketinin garantisiydi. Bence bu bayramı sadece "eskiler kutlardı" düşüncesiyle değil, gerçek niyet ve istekle kutlamalı .yız.

Calypto

Başkalarının Manzarasında Yaşamak

Kalabalık Ailede Yaşayan Kızlar

Bir genç kız için aile, sadece bir barınma alanı değil; dünyanın güvenli mi yoksa kısıtlayıcı mı olduğunu öğreten ilk “ayna”dır. Bir kız çocuğu, kim olduğunu büyük ölçüde ailesinden aldığı tepkilerle belirler. Kalabalık ve sınırların belirsiz olduğu bir ailede, kız çocuğu genellikle “kendi başına bir birey” olarak değil, “bir bütünün parçası” olarak görülür. Aile bir insanın en büyük şansı olmakla beraber; hayatımız boyunca bize verilen sevginin bir koşula bağlı olup olmaması da içine doğduğumuz eve ve bir parçalarını taşıdığımız ebeveynlerimize bağlıdır.

Eğer aile, kızın sadece hizmetine veya uyumuna değer veriyorsa; kız çocuğu kendi iç sesini duymak yerine, ailenin ondan beklediği “ideal rolü” oynamaya başlar. Bu, özgün benliğin daha filizlenmeden baskılanmasıdır. Hayata kendi odamızın penceresinden bakmayı öğrenmeden; hep başkalarının odalarından, hatta büyüdükçe bambaşka evlerin manzaralarından dünyayı izlemek zorunda kalırız.

Kalabalık ailelerde fiziksel alanın yokluğu, genellikle duygusal alanın da ihlal edilmesine yol açar. Ebeveynlerin veya kardeşlerin kız çocuğunun kararlarına, eşyalarına veya zamanına sürekli müdahale etmesi, ona şu sessiz mesajı verir: “Senin sınırların yok ve senin olan her şey aslında bize ait.” Bu durum, kızın kendi kararlarına güvenmesini engeller. Kendi zihni üzerinde tam yetki sahibi olmadığını hisseden bir birey için “bağımsız düşünce” geliştirmek artık bir lükse dönüşür.

Peki, neden aynı evin içinde büyüyen bir erkek çocuğu ile bir kız çocuğunun odasızlık deneyimi bu kadar farklı sonuçlar doğuruyor? Cevap, “görünmez sorumluluklar” ve “kültürel beklentiler” arasındaki uçurumda gizli.

Erkek çocuğu odası olmasa bile sokağa veya arkadaş çevresine kaçarak kendine dışarıda “özel bir alan” yaratabilirken; kız çocuğu ev içindeki işleyişin ayrılmaz bir parçası haline getirilir. Toplum, erkek çocuklarının başına buyruk olmasını tolere ederken; kız çocuklarından her zaman uyumlu ve çatışmasız olmaları beklenir. Bu baskı, kız çocuğuna aile huzuru bozulmasın diye kendi düşüncesini bastırmayı bir “hayatta kalma stratejisi” olarak öğretir. Bu yüzden odasızlık, bir erkek için sadece bir konfor kaybıyken, bir genç kız için ciddi bir kimlik kaybı riskidir.

Virginia Woolf’un meşhur “Kendine Ait Bir Oda” tezinde vurguladığı gibi; bir kadının yaratabilmesi ve özgürce düşünebilmesi için paraya ve kendine ait bir odaya ihtiyacı vardır. Çünkü düşünce, sessizlikte ve yalnızlıkta demlenir. Kalabalık ailede büyüyen kız çocuğu, fikirlerini kendi süzgecinden geçirme şansı bulamadan ailenin ortak yargılarına maruz kalır.

Kendi odası olmayan bir kızın, zihninde de “kendine ait bir köşe” inşa etmesi çok daha zordur. Bu durumdaki bir genç kız için gerçek özgürlük, dışarı çıkmak değil; aslında içeriye, kendi zihnine güvenle çekilebilmektir. Çünkü kapısı kapanmayan bir odada, zihnin kapıları da rüzgara karşı hep savunmasız kalır.

Ceylin Gümüşçü

Saçlarımı

KESTİĞİM MAKAS

İlk olarak bir demirci ve bir terzi ile yaşadım. Demirci bana bütün travmalarımı yaratan kişiydi; fakat sonunda, bana yaşattığı acıyı ona karşı doğrulttuğum kişiydi. Terzi ise bana yumuşak görünen fakat benim kumaşımı kendisi dikmek isteyen kişiydi. Bunun sonucunda karar verdim: Kendi kumaşımı ve acı romantizmini kimseden almadan, kendi aidiyetimi ve bağımsızlığımı inşa edecektim. İlk işim ise terzinin hiç hoşlanmayacağı şekilde saçlarımı kesmem ile başladı. O eski makas benim ilk özgünlüğüm oldu. Sonra onun istemediği çorapları ve kıyafetleri giydim. Uyumsuzlardı; bu bendim. Demirciye hep karşı çıkmıştım çünkü beni yontmak için açık açık gösteriyordu fakat terzi bunu alttan alta yapıyordu. Bu daha kötüydü çünkü karşı çıksam sonunda kırmaktan korkuyordum. Sonra fark ettim kendim olmak istiyorsam önce terzimden ve demircimden ayrılmam ama bana olan borçların da kendi bağımsızlığım ile ödemem gerekiyordu.

Bu bağımsızlığa ilk saçlarımla başladım. Saçlarımı hep terzi keserdi; uzatmaya çalışırdı. Ben de artık bıkmıştım sonunda demircinin bana verdiği makası aldım, saçlarımı kestim, saçlarımla kenarlarını kazıttım. Terzi çıldırmıştı; kendi emeği olan saçlarım gitmişti. Fakat belli etmedi sadece yakışmamış bakışını toplayamıyordun diyordu. Doğru, toplu saçlarım güven vermiyordu. Çevremdeki stanormlar hoşlanmamıştı. Oluşturdukları etiketler için yapıştırıcılarını almışlardı. Etiketlerimin üstümde olması beni tanımlamazdı. O etiketleri çıkartıp kendi yamalarımı terziden aldığım iğne ile diktim. Etiketleri, o saçlarımı kestiğim makasla en küçük parçalara ve sonunda yamalarımı onlarla yaptım. En son diktiğim elimde sadece ben ve aidiyetim vardı.

O yamalarımı yaparken o kadar odaklanmıştım ki etrafıma baktığımda kimsenin o yamaları konuşmak için yanıma gelmediğini fark ettim. Yaptıklarımı stanormlara gösterdim. Hiçbiri anlamıyordu. Dalga geçiyor, etiketleri yapıştırmaktan ve ham maddeleri sunmaktan başka bir şey yapmıyorlardı. Sonra onları gözlemlemeye başladım. Onların da etiketleri olduğunu fark ettim. Fakat onlar ceketlerinin içine koyuyor ve sürekli atmaya, yok etmeye çalışıyorlardı. Bu durumda kendilerini tüketiyor ve bu kez tükenmemeyi ve umursamazlığı baskı olarak tişörtlerine koyuyorlardı. Ben de tükeniyordum; yalnızlıktan ve şüpheden. Her şeyden şüpheleniyordum. Şüphe beni ayakta tutuyordu. Yamalarımı yaparken iplerim; şüpheydi. Şüphe olmasa, ne ben olurum ne de bağımsızlık isteğim olurdu. Yamaları sürekli kendi isteğime göre kullanıyor, tekrar dikip söküyordum. Bunu yapma biçimi beni rahatlatıyordu.

Devam hikâyemi bilmiyorum ya da sembolleştiremiyorum. Sonunda ne olacağını bilmiyorum. Belki sonunda istediğim sistemi yaratacağım ya da farklı yol seçeceğim. Fakat kendi istediğim şu an bu ve bunu yapmaya devam edeceğim. Bu bir son değil, sadece kumaşın o anki halidir. Makas hâlâ elimde ve şüphe ipliğim bitmedi.

Ek not: sevgili gelecekteki ben, bu yazıyı cringe bulacaksın. En mutlu olduğun olay ise bu olacak. Saçlarımı kestiğim makas(!)

Sanat

NEDİR? NE DEĞİLDİR?

*S*anat herkeste baktığında farklı duyguları canlandıran bir olgu, tabii ki de tek bir tanıma sahip değildir. Genel olarak birçok tanımı vardır. Bazı örneklerle değinmem gerekirse Vincent Van Gogh için sanat, duyguların görünür hâlidir. İçindeki coşkuyu, üzüntüyü, kasveti ve diğer duyguların sanatın gıdası olduğunu düşünür. Francisco Goya içinse sanat duyguların değil salt toplumun aynasıdır. Yoğun duyguların coşkulu renklerle tasvir edildiği sanat anlayışının yanı sıra bir tarafta da bu kadar sert bir gerçekliğin sanat olarak adlandırılması sanatın herkese farklı bir duygu uyandırdığının kanıtıdır.

Peki sanatın herkese farklı davranması, her akla yatanın “sanat” olarak adlandırılması için yeterli midir?

Bu sorunun cevabı hem evet hem de hayır. Evet, aslında sanatın kıstası bireydir. Zaten böyle olmasaydı dönemler geçip bireylerin düşünce dünyaları değiştikçe sanat anlayışı değişmezdi. Rönesans başlangıç alınırsa sonrasında gelen klasisizm, empresyonizm, sürrealizm, minimalizm ve çağdaş sanat dönemlerinde ortaya konan “sanat” kavramı gözle görülür derecede farklıdır. İşte bunu ele alırsak sanat tek bir kurala ya da birkaç kurallar bütününe bağlı değildir.

Sorunun diğer perdesinde bakarsak bireyin ve sürecin gelişmesi her yapıları sanat olarak ortaya koymaya yetmez. Sanat yapısı gereği biricik eserleri bünyesinde barındırır. Fabrikasyon etkiler barındıran ya da kapitalist sisteme hizmet eden sanat olarak adlandırılmaz. Kendinden izleri tuvaline, fırça darbelerine, tınısına, oyduğu heykellerin kıvrımlarına yerleştiremeyen sözde sanatçıların eserleri sanat değildir kısacası.

Sözün özü sanat bireye mahsus olmasına rağmen her elle tutulan kavram da sanat çatısı altına giremez. “Sanat nedir ne değildir?” sorusu yüzyıllarca sorulan ve sorulmaya devam edecek bir soru. Herkese farklı bir yönünü gösteren sanat sanırım uzun bir süre gizemli bir kimlikle aramızda dolanmaya devam edecek. Bu yüzden en iyisi siz kendiniz için olan sanatı sevin savunun.

Defne Ufuklar

FRANKENSTEIN

Guillermo Del Toro'nun yönetmenliğini, senaristliğini, aynı zamanda yapımcılığını üstlendiği *Frankenstein*, başrollerde Oscar Isaac, Jacob Elordi ve Mia Goth'un yer aldığı korku-bilim kurgu türünde bir sinema filmidir.

Film Analizi

Mary Shelley'nin 1818 tarihli romanından uyarlanan film, sınırlı sayıda gösterime girmesinin ardından 7 Kasım'dan itibaren Netflix'te tüm seyircilerine kapıyı araladı.

KARAKTER ANALİZİ

–Jacob Elordi : Yaratık

Yaratık filmde düşünebilen, hissedebilen, yalnız, aynı zamanda merhametli bir kişiliğe sahiptir. Duygusal olan yaratık, hayatta kalmayı toplum ile olan ilişkisi üzerinden inşa etmiştir. Yaratığın en büyük trajedisi ise yalnızlıktır. Yaratık, dış görünüşü yüzünden insanlar tarafından sevilmez; korkunun simgesi hâline gelir.

–Oscar Isaac : Victor Frankenstein

Bir tür tanrıcılık oynayan Victor; sinemada yer yer bir bilim insanı, başarısızlık — belki de buna başarısızlık demek pek doğru olmaz — fakat başarabilmiş, ancak kibri ile yok olmuş birini görüyoruz. Kısacası, kendi döngüsü içerisinde kendini yok etmiştir. Mükemmeliyetçi ve hırslı olan Victor'un yaratığa kötü davranması, onu reddetmesi; aslında bir bakımdan yarattığı şeyin sorumluluğundan kaçması ve onu bir hata olarak kabul etmesinin ta kendisidir.

-Elizabeth Lavenza : Mia Goth

Empati ve duygusal bağı güçlü olan Elizabeth, filmde masumiyet ve merhametin sembolü olarak sayılabilir. Yaratığa karşı gösterdiği hoşgörü, iyi kalpliliğini gözler önüne serer.

Filmi kısaca özetleyecek olursak; hırslı Victor'un tanrıçılık oynayıp farklı kişilerin bedenlerinden topladığı ceset parçaları ile oluşturduğu yaratığı ve bu yaratığın toplum ve yaratıcısı tarafından reddedilmesini anlatır.

YARATICI-YARATILAN ARASINDAKİ İLİŞKİ

Victor'un ölü bedenlerden yarattığı yaratıktan kaçması, ona kötü davranması; sorumluluğunu üstlenmeyen bir ebeveyne benzetilebilir. Yarattığını, kötü davranan bir ebeveynin çocuğu yerine koyarsak aslında sevgiye muhtaç ve merhamete aç olduğunu görebiliriz.

Frankenstein, başlangıçtan sonuna kadar akıcılığını kaybetmiyor; aynı zamanda sinematografide de büyük bir üstünlük gösteriyor.

Sıcak renklerin nadir kullanıldığı filmde, soğuk mavi ve yeşil tonlara daha çok yer veriliyor. Gotik atmosfere özen gösteren Del Toro, çoğu zaman ışığı karakterin bulunduğu arka planı karanlığa hapsediyor.

Seyircilerin beklemediği bir sonla biten film, duygusal bir kavga ile sona erer. Filmde trajediye daha çok yer verilir. Duygusal yoğunluk ise tavan yapmıştır. Filmden çıkarılacak türlü türlü mesajlar vardır; fakat bunlardan bir tanesini dile getirecek olursam:

“ Tanrı olmakla uğraşan insan, insan olmayı unutur. ”

Yazar, İklim Taşkeser

Çizer, Hayrunnisa Karakum

8. MART

DÜNYA EMEKÇİ KADINLAR GÜNÜ

8 Mart Dünya Kadınlar Günü, takvimde işaretli sıradan bir gün ya da yalnızca çiçek verilen bir kutlama değildir. 8 Mart, kadınların emeği, bedeni ve yaşamı üzerindeki eşitsizliklere karşı yüzyıllardır süren mücadelesinin simgesidir. Bugün, kadınların sesinin bastırılmaya çalışıldığı her yerde daha da gür çıktığı bir direniş günüdür.

8 Mart'ın tarihsel kökeni, 1857 yılında New York'ta tekstil işçisi kadınların başlattığı greve dayanır. Uzun çalışma saatlerine, düşük ücretlere ve insanlık dışı koşullara karşı çıkan kadınlar, yalnızca emekleri için değil, onurlu bir yaşam için direnmiştir. Bu mücadele, kadın hareketinin dünya çapında örgütlenmesine ilham vermiştir.

1970 yılında Alman sosyalist ve feminist Clara Zetkin, 8 Mart'ın Dünya Kadınlar Günü olarak anılmasını önermiştir. Bu öneri, kadınların ortak mücadelesinin uluslararası bir sembolü haline gelmiştir. Yıllar sonra 8 Mart, Birleşmiş Milletler tarafından da resmi olarak tanınmıştır; ancak feminizm için 8 Mart'ın anlamı resmi tanımdan daha derindir.

Feminist bakış açısına göre 8 Mart, kadınların sadece anne ve eş rollerle tanınmasına karşı bir itirazdır. Kadınlar; sokakta, siyasette, iş hayatında, eğitimde eşit ve özgür bireyler olarak var olma talebindedir. Kadınların bedenleri üzerindeki karar haklarının başkalarına değil, kendilerine ait olduğunu hatırlatır. Bugün hâlâ kadınlar, erkeklerle aynı işi yaptıkları hâlde erkeklerden daha az ücret almakta şiddet ve ayrımcılığa maruz kalmaktadırlar. Bu nedenle 8 Mart günü, yalnızca geçmişte kazanılan hakları anmak değil, henüz kullanılamayan hakları görünür kılmak için vardır.

8 Mart'ta kadınlar kutlanmak değil, anlaşılacak; eşitlik ve adalet ister. Sessiz kalmaları değil, konuşmaları beklenir; uyum sağlamaları değil, değişim beklenir.

Çünkü feminizm, erkeklere karşı olmak eşitliği sağlamak demektir. Kadınların değil kural olduğu bir dünya talebidir. almadı, hakları için mücadele etti ve bu mücadele hâlen de devam etmektedir.

Yazar, Sude Çizer, Selin Önen

değil; erkek ve kadın arasındaki adalet ve korkmadan yaşadığı, eşitliğin istisna Ayrıca kadınlar 8 Mart'ta haklarını

Eşitlik lütfen değil, haklıdır.

RAMAZAN *Akşamlarının Huzuru*

Ramazanın sıcaklığı, sofraların etrafında toplanan kalplerden doğar. Gün boyu sabırla beklenen o an geldiğinde, sadece oruç açılmaz özlem diner, gönüller yumuşar. Buharı tüten çorbanın kokusu, paylaşılan ekmeğin bereketi, bir bardak suyun şükürü... Hepsi aynı anda içimizi ısıtır ve küçük mutlulukları büyük bir sevinçle hissettirir. Sofradaki her tabak, her lokma, sadece bedeni değil, ruhu da besler. İnsan kendini bir bütünün parçası olarak hisseder.

İftar sofraları yalnızca yemek değil, hatırlamaktır. Birlikte olmanın kıymetini, paylaşmanın huzurunu, küçük anların büyük mutluluklara dönüşebileceğini. Kapılar biraz daha açık, selamlar biraz daha içtendir. Çocukların gülüşü, yaşlıların sessiz duası, gençlerin heyecanı... Her biri sofraya ayrı bir renk, ayrı bir hayat getirir. İnsan, o anın tadını çıkarırken sadece karın doyurmaz kalbi de şükür ve sevgiyle dolar.

Yağmur damlalarının pencerede dans ettiği bir akşam, rüzgarın hafif esintisiyle birlikte sofradaki bu sıcaklık daha da hissedilir. Her lokmada, sofrada oturan herkesin öyküsü birleşir, küçük hikayeler büyük bir ahenk oluşturur. Komşuların, dostların paylaştığı gülümsemeler, "Afiyet olsun" sözleri, birbirine uzanan eller... Her biri, ramazanın sessiz büyüsunü, hayatın ne kadar kıymetli olduğunu hatırlatır.

Gece ilerledikçe, duaların sessizliğiyle birlikte içimizde tarifsiz bir dinginlik büyür. Ramazan, kalabalık sofralarda olduğu kadar, bir tabak yemeği bölüşen iki kişinin tebessümünde, küçük bir çocuğun meraklı bakışında, yaşlı birinin hatırladığı eski tatlarda da yaşar çünkü asıl sıcaklık, aynı lokmayı paylaşan yüreklerdedir. Her iftar, sadece karın doyurmak değil, gönülleri birleştirmek, sabırla geçen günlerin ardından minnetle gülümsemek demektir.

Ve insan fark eder ki, ramazanın en güzel yanı sadece sofralarda değil o sofraların etrafında biriken, sessizce birbirine dokunan kalplerdedir. Her lokma, her dua, her gülüş bir hatırlatmadır. Paylaşmak, sabretmek ve sevmek, hayatın en büyük bereketidir. Gün batarken gökyüzünün kıvılcıklarıyla birleşen iftar akşamları, ruhunda kararmayan bir ışığa kavuştuğu anlardır. Ramazan, işte o sıcaklıkta, o sessiz mutlulukta ve kalplerde açan minik çiçeklerde yaşar.

İrem Korkmaz

Tiyatro Günü

İlk tiyatro şenliği MÖ.534 yılında Atina'da yapılmış. Antik Çağ'da tiyatro, üst sınıfa özgü bir etkinliktir.

1961'de 27 Mart Tiyatro Günü seçilmiş. Peki ya neden?

İnsanlarda özel bir gün seçilecek kadar önemli olmasının sebebi ne bu tiyatroların? Ya da birçok kişi tarafından sevilmesinin ve dünyaca ünlü, bilindik bir şey olmasının sebebi?

Çünkü tiyatro susturulmuş seslerin sesidir, empatidir; bazen hayal gücüdür, bazen en gerçektir. İnsana fısıldar sanki tiyatro. Sahnedeki her adım seyircinin kalbinde yankı bulur. Tiyatro sayesinde anılar gözümüzde canlanabilir veya yeni anılar oluşabilir. Birlikte yapılacak en güzel aktivitelerden biridir, yalnızken huzur bulunacak en iyi şeylerdendir tiyatro.

Perde aralanır ve bir insan, başka bir insanın hayatını emanet alır, salon kararır... Ama karanlığın içinde duygular aydınlanır. Aynı salonda hiç tanımadığımız insanlarla aynı anda gülmek, aynı anda duygulanmak aramızda görünmez bir bağ oluşturur. Tiyatro insanları birleştirir. Farklı yaşlardan, farklı düşüncelerden insanları tek bir duyguda buluşturur. Bu yüzden dünyaca bilinen ve sevilen bir sanat dalıdır.

Cesarettir tiyatro; oraya çıkıp oynamak, tamamen farklı karakterlere dönüşüp belki de yüzlerce insanın seni izlemesi cesarettir. Sanatın en canlı hâlidir tiyatro; hem kalbe hem akla dokunur. Tiyatro, insanın kendini ifade etmesini ve özgüven kazanmasını sağlar.

Tiyatro sayesinde sahnedeki duyguları iliklerimize kadar hissedebiliriz. Ekrandan izlemekten çok farklıdır, çünkü o sırada sanki o olay gerçekten yaşanır.

Kısacası tiyatro hem izleyiciler için hem sahnedekiler için oldukça önemlidir.

Yazar, Meryem Erkaya

Çizer, Pınar Tokpınar

Yalnız Güneş

Yeni uyanan Güneş'e kadar
uzanan dertlerim bir sona ersin,
kelebekler uyanana kadar
yere düşen karlar erisin.

Erisin ki papatyalarımı göreyim.
kitabımı alıp hayali yaşayayım,
gözlerimi kapatıp susayım,
Susayım ki konuşsun tomurcuklar.

Koşan çocukları duyup
çekiyim içimi.
Geçmişime dönüp
göreyim kaybettiklerimi.

Düşünürken derin, sileyim,
Rüzgara bahane ettiğim yaşları.
Konuşurken kuşlar, güleyim,
Güleyim ki sönmesin Güneş'in ateşi.

Peki ya nesi,
Nesi bu kadar güzel.
Hayatın nesi bu kadar iyi,
Ney ki bundan önemli.

Ne zaman yalnız güzel,
Kimle olmak daha güzel ki?
İşte ne zaman yalnız sana güzel,
o zaman anlamışsın hayatın nedenini.

Değerli benim için: açması çiçeklerin,
Uçuşması polenleri.
Bir tutunmadır benim için
Kayıp giden hayattır serin.

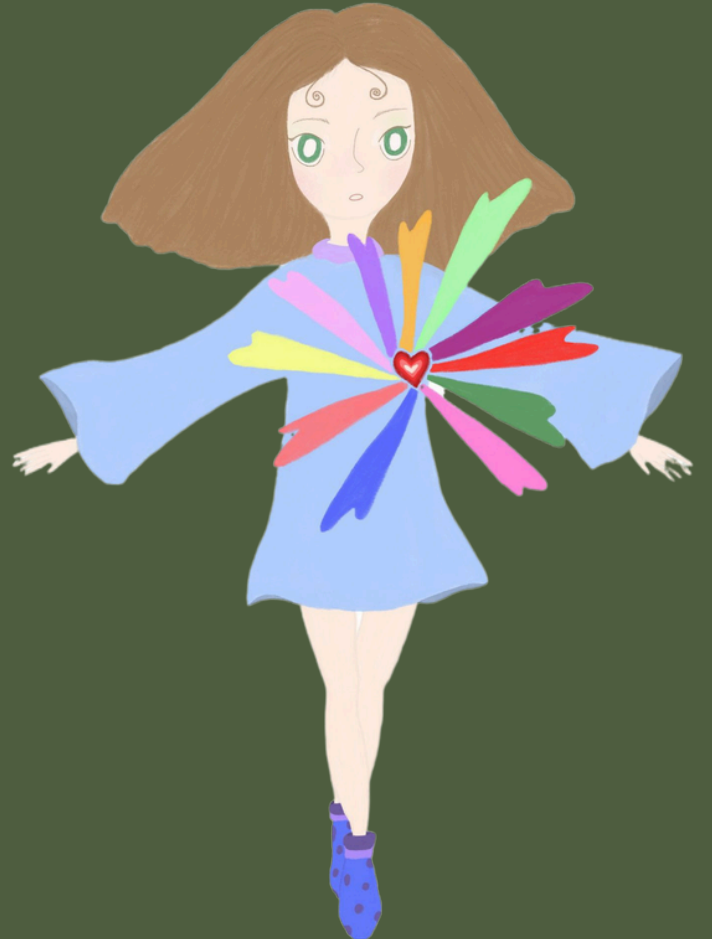
Bulutlar bana küsmüş, dağılmışlar
üzüldüm derinden.
yakar içime işleyen ışıklar,
Bu acı nedir ki derim.

Kaldırım taşlarından süzülür,
Bir umut Güneş'e aşık papatyalar.
Bir süre geçer mi papatyalar da büzüşür.
Daha uzun görmek için Güneş'i ancak.

Ne zaman baksam Güneş'e
Bir o kadar güzel, bir o kadar parlak.
O bunu bilmez, o yüzdendir
Bir o kadar hırçın, bir o kadar yalnız ancak.

Yazar, Phoberd

Çizer, Alya

Küçüklüğüme Mektup

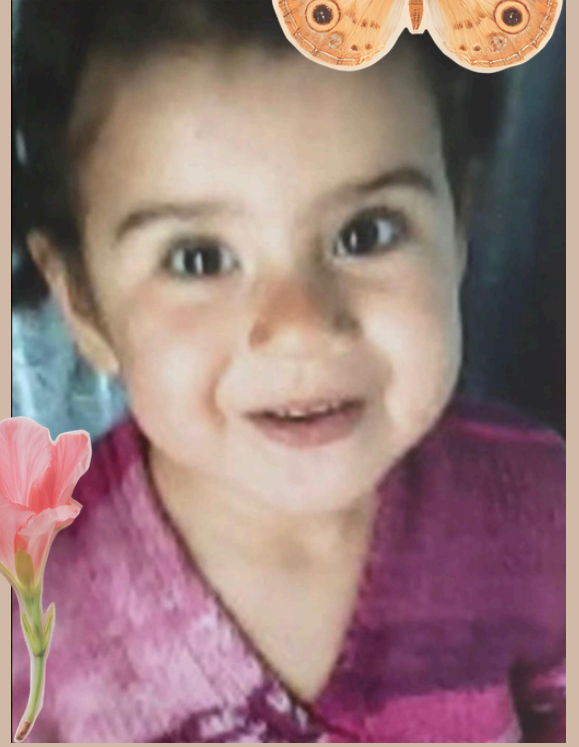

Sevgili çocuk;

İnanır mısın, seni çok özledim. Keşke elimde sihirli bir değnek olsa da sana sınımsıkı sarılabilsen, o kalp kırıklarını bir abla gibi tek tek toplayabilsem. Bunların geçeceğini söyleyebilsem... Seni sakinleştirip sessiz sessiz dinleyebilsem. Bunlara ne kadar ihtiyacın olduğunu biliyorum. Fakat öyle bir zamandasın ki kimse seni görmüyor, fark etmiyor bile. Sadece hayatta olmanla ilgileniyorlar.

Sen ise bunları hiç belli etmiyorsun. Hep o çok enerjik kız oluyorsun. Bu kişiliğin sana o anlarda çok yardım ediyor, ama aslında sadece o anı kurtarıyorsun. Çocukken üzerine toprak attığın duygular şimdi benim kalbimde filizleniyor; peşimi bırakmıyorlar. Aklımda, dilimde, sözümde, gözyaşımda hep o anlar var.

Ama sakın kendini üzme. Ben onlarla başa çıkmaya çalışıyorum ve inan, halledeceğim. Yok olup gidecekler. Aslında bakarsan, ara sıra o duyguları sevdiğimi bile fark ediyorum. Bunu acı çekmeyi seviyormuşum gibi anlama sakın. Demek istediğim, bana çok şey kattılar. İnan, her şeyin bir anlamı var; bunu büyüdüğünde anlayacaksın.

Senin eline hep bir enkaz verdiler. Bu enkaz genellikle mutsuz bir aileydi. Sen ise çocuk yaşında toparlamaya çalıştın. Hep böylesin, biliyor musun? Hiç vazgeçmeyeceksin sanırım. Sürekli bir şeyleri düzeltmeye çalışıyorsun, fakat durumun farkında değilsin. Sorunları çıkaran sen değildin ki, o yaşında nasıl düzeltebilirdin?

O küçücük bedeninin belki yorulmuyordu, ama aklın hep oradaydı: "Nasıl düzeltebilirim?" diye düşünüp duruyordun. Ve çoğu zaman ağlıyordun.

Şimdi senin bugünkü hâlini düşündüğümde çok mutlu oluyorum. Çünkü kendimizi sevmeye başladık. İnsan önce kendini toparlamalı; yarayı kapatmadan başkasının yarasına merhem olamaz.

Merak etme, hâlâ insanların dertleri bizim derdimiz oluyor. Onları iyice dinliyorum; bazen tavsiye veriyorum, bazen de sadece dinliyorum. Çünkü biliyorsun, bazen insanın ihtiyacı olan tek şey, birinin onu gerçekten duymasıdır.

Evet, seni duyabiliyorum: "Arkadaşlarım nasıllar?" diyorsun. O mahalleden taşındık, hatta o ilden bile taşındık. Başka bir şehirdeyiz şimdi; yabancı ruhların arasında, aramızda sisli bir mesafe var. Çok üzgünüm, ilk arkadaşların artık çok uzakta. Bir telefon kadar yakın olsalar bile, aslında hâlâ uzaktalar.

Burada da arkadaşların oldu, ama ipleri sıkı sıkıya tutamadık. Belki de onlar izin vermedi. Seni üzmem istemem ama şunu bil: arkadaşlar gelir geçer, küslükler geçer, hüznler geçer; hatta mutluluklar bile geçer. En önemlisi anı yaşamaktır. Bunu sakın unutma.

Eda, Öznur ve Sena'yı merak ediyorsan: Evet, Sena'yla aynı ilçedeyiz. Eda ve Öznur ise eski yaşadığımız şehirde kaldılar. Keşke yanımda olsalar, ama merak etme; en azından her yaz birlikte oluyoruz. Aramızdaki güçlü bağ hiç kopmadı. Birbirimizi hâlâ çok iyi koruyoruz. Kız kardeşlerin de çok iyiler, içini rahat tut.

Sakın seni üzmelerine izin verme. Bir gün fark edeceksin ki, onlar senin ne kadar üzüldüğünden habersizler. O minik kalbini incitebilirler, ama unutma: O kalp tekrar iyileşecek ve sen yeniden yoluna devam edeceksin.

Seninle hep gurur duyuyorum. Belki bunu sana söyleyen çok az insan var, biliyorum. Ama ben seninle gurur duyuyorum.

Kendine iyi bak, çiçeğim. Çünkü orada sen varsın... ve orada ben de varım.

Balıklı Göl

Kiraz çiçekleri düşüyor dallardan,
Güneş dokunuyor çimenli yollardan,
Yemyeşil ağaçlar konuşuyor bulutlardan,
Bahar geçer kalbimden, var olduğumuz anlardan.

Sabah erken, suya karşı yan yana,
Oltalar da sarkıyor gölün aynasına.
Balık tutmaya gelmişiz, yana yana,
Zaman eriyor gülüşümüzün arasına.

Gölün sessizliği sarıyor bizi derinden,
Bakışıyoruz, dünya unutulmuş bir yerden.
Oltalar artık unutulmuş, önemi yok bir kılavuzdan,
Sadece biz, kalplerimizdeki hevesten.

Rüzgar bir anne gibi saçlarını okşarken,
Avuçlarımı senin ellerine bırakıyorum.
Gözlerin göl gibi derin bakarken, süzülürken,
Dünya bile nefesini tutuyor, hissediyorum.

Güneş batarken, göl kızıl bir ayna,
Yanıdaki mutluluk en değerli hazine.
Balık tutmak bir bahane, aşkımız en gerçek kıyıya,
Birlikte attığımız her kahkaha sonsuzluk gibi bize.

ÖYKÜNÜN İNCE SESİ

Tomris Uyar

Günümüzde hayatta olsaydı 85 yaşına girmiş olacak Tomris Uyar 15 Mart 1941'de İstanbul'da doğmuştur. Tomris Uyar,

modern Türk öykücülüğünün önemli temsilcilerindendir. 1960'lı yıllardan itibaren edebiyat dünyasında yer almış, özellikle kısa öykü türündeki çalışmalarıyla tanınmıştır.

Tomris Uyar'ın edebî kişiliği; sadelik, titizlik ve psikolojik derinlik üzerine kuruludur. Hikayelerinde büyük olaylardan çok bireyin iç dünyasına yönelir. İnsan ilişkilerindeki kırılganlıkları, gündelik hayatın sıradan görünen anlarını ve içsel çatışmaları yalın bir dille ele alır. Onun sadeliği, metinlerinde yüzeysellik değil; bilinçli ve anlaşılabilir bir anlatım tercihi olarak öne çıkar.

Uyar, anlatımında abartıdan kaçınır. Duygusal yoğunluğu yüksek cümleler yerine ölçülü ve dengeli bir üslup kullanır. Karakterlerini yargılamaz; onları kendi gerçeklikleri içinde sunar. Bu yönüyle öykülerinde gözlem gücü belirgindir. Okur, olaydan çok ruh hâline ve odaklanır, onun kitaplarındaki karakterlerde kendinizi görebilirsiniz çünkü genellikle gerçek hayattaki karakteristik özellikleri yazarak

okurla içselleştirmeyi amaçlar. Toplam 11 öykü kitabı yayımlayan yazarın ilk yayınladığı kitap "İpek ve Bakır"dır Ayrıca deneme ve günlük türündeki kitapları da bulunur. Çevirmen kimliği de edebî kişiliğinin önemli bir parçasıdır. Dünya edebiyatından önemli eserleri Türkçe'ye kazandırmıştır. Örneğin "Küçük Prens" (Antoine de Saint-Exupéry), "Çöküş" (Albert Camus) ve "Vadideki Zambak" (Honoré de Balzac) en ünlülerindendir. 4 Temmuz 2003 yılında hayatını kaybeden Tomris Uyar, Türk öykücülüğünde sade ama güçlü kısa ve öz anlatımıyla kalıcı bir iz bırakmıştır.

Yazı ve tasarım

Ada Kalkandelen

Ayraçlar

Tasarım: Dicle Ç.

Tasarım:Dicle Ç.

KAYNAKÇA

Nevruz

turkoloji.cu.edu.tr
bursa.gov.tr
kulturportali.gov.tr
wikipedia.com

Biraz nefes alabilir miyiz?

Bartky, S. L. (1990). Femininity and domination: Studies in the phenomenology of oppression. Routledge.
Wolf, N. (1990). The beauty myth: How images of beauty are used against women. William Morrow.
Mulvey, L. (1975). Visual pleasure and narrative cinema. Screen, 16(3), 6–18.

dergi

Rasma